

Щурін В.В.

ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ВІДНОСИН УКРАЇНИ ТА НАТО

У статті з'ясовано, що на сьогоднішній день, дослідження дипломатичних аспектів співпраці України та НАТО є вкрай актуальним. НАТО – найпотужніша система колективної безпеки в світі, тоді як Україна завжди прагнула приєднатися до розбудови та зміцнення європейської безпеки. Однак, російська агресія змушує Україну переглянути своє ставлення до питання власної безпеки та прийняти відповідні заходи для її забезпечення шляхом інтеграції з масштабними світовими міжнародними організаціями. 6 етапів розвитку відносин між Україною та НАТО були виявлені. Перший етап (1991–1997 рр.) був присвячений початку конструктивного діалогу та дипломатичної розвідки щодо поглядів відродженої держави. Другий етап (1998–2000 рр.) полягав у проведенні консультацій, семінарів, робочих груп та інших спільних програм з питань безпеки, економіки та військових навчань. Третій етап (2001–2004 рр.) характеризувався змінами в інтенсивності політичних контактів та динаміці партнерства між Україною та Альянсом, але Україна продовжувала намагатися досягти повного членства в НАТО. Четвертий етап (2004–2009 рр.) ознаменував постреволюційні відносини України з НАТО після Помаранчевої революції, які не набували очевидної послідовності. П'ятий етап (2010–2019 рр.) був періодом послаблення україно-натівських відносин за президентства В. Януковича, та пожевлення після російської агресії проти України. Нарешті, шостий етап (2019–2021 рр.) передбачав відчинення декількох дверей для розвитку політики української нації, при цьому варто пам'ятати, що досвід інших держав та її власний досвід свідчать про те, що однаковість нації та громадянського суспільства має бути збережена, навіть якщо існують альтернативні варіанти розвитку подій. Зроблено висновок, що на сьогоднішній день міжнародна допомога та підтримка цивілізованих держав світу – це досягнення, якого Україна домагалася десятиліттями. Однак, навіть перемога над Росією у війні може бути лише перехідною ланкою до реального вступу України до НАТО. Поразка у війні може посилити реваншистські настрої в Росії в майбутньому. Тому, для захисту демократії в цілому та безпеки України в майбутньому, необхідно продовжувати розбудову власної армії та системи колективної безпеки в Європі.

Ключові слова: державне управління, внутрішній менеджмент, НАТО, Україна, міжнародні організації.

Постановка проблеми. За останні десятиліття, розвиток системи міжнародних відносин став тісно пов'язаним з прискоренням процесів глобалізації та появою нових глобальних загроз. Це ставить перед міжнародним співтовариством важливе завдання обговорення принципів політичної організації світу. Для цього необхідно залучення механізмів публічної дипломатії, що допомагають підсилити роль ненасильницьких методів вирішення конфліктів у міжнародних відносинах. У наш час, провідні актори світової політики, такі як Організація Північноатлантичного договору (НАТО), надають велику увагу публічній дипломатії як структурному компоненту своєї стратегії.

На сьогоднішній день, дослідження дипломатичних аспектів співпраці України та НАТО є

вкрай актуальним. НАТО – найпотужніша система колективної безпеки в світі, тоді як Україна завжди прагнула приєднатися до розбудови та зміцнення європейської безпеки. Однак, російська агресія змушує Україну переглянути своє ставлення до питання власної безпеки та прийняти відповідні заходи для її забезпечення шляхом інтеграції з масштабними світовими міжнародними організаціями. Дослідження відносин, що існують між Україною та НАТО, – потужна наукова основа для того, щоб розкрити потенціал національних інтересів, а також гарантувати досягнення стратегії України стосовно інтеграції в Північноатлантичний альянс.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню даної проблематики свою увагу присвятили свою увагу такі науковці як: С. Віднянський,

О. Горенко, А. Мартинов, А. Зленко, Ю. Макар, Б. Гдичинський, В. Макар, С. Попик, Н. Ротар та ін. Однак трансформація сучасного міжнародного безпекового середовища підвищує актуальність подальших досліджень у даній сфері.

Метою статті є дослідження історії становлення та розвитку відносин України та НАТО.

Виклад основного матеріалу. Організація Північноатлантичного договору, Північноатлантичний альянс або НАТО є міжнародною міжурядовою організацією, військово-політичним союзом, що складається з 31 країни Північної Америки й Європи, котрі намагаються досягти мети Північноатлантичного договору, складеного 4 квітня 1949 року в Вашингтоні. Згідно зі статутними документами Альянсу, НАТО має велику вагу щодо «забезпеченні свободи та безпеки країн-членів із використанням політичних і військових засобів. Альянс стоїть на захисті країн-членів від загрози агресії: головним військово-політичним принципом організації є система колективної безпеки, тобто спільних організованих дій усіх її членів у відповідь на напад ззовні» [4]. В історії НАТО можливо виокремити кілька періодів, кожному з котрих властивий свій вектор втілення публічної дипломатії щодо питання гарантування колективної безпеки. Досить сталою вважається така періодизація становлення альянсу: 1) період холодної війни; 2) період безпосередньо після закінчення холодної війни (чи «період партнерства й співпраці» відповідно до термінології НАТО); 3) період глобалізації (чи «період нових умов безпеки після 11.09.2001» відповідно до термінології НАТО).

Завершення холодної війни зумовило перед публічною дипломатією НАТО потребу розв'язання низки завдань, які до цього не виникали. В 1991 та 1999 роках було ухвалено стратегічні концепції НАТО, що базувалися на політичних і військово-стратегічних цілях стратегії «гнучкого реагування», доповнені, зважаючи на зміни військово-політичної обстановки після завершення холодної війни. В постбіполярний період сталося кардинальне перетворення архітектури органів публічної дипломатії НАТО, залучених засобів зв'язку, а також інформації. Усталено «питання про вибір методів і пошуку коштів для виконання завдання інформування своєї громадськості про політику та цілі Альянсу вирішується кожною з країн-членів самостійно. На початку 1990-х років роль Бюро інформації та друку НАТО зводилася, головним чином, до доповнення заходів з інформування громадськості та керівництва повсякденними зв'язками альянсу зі ЗМІ» [15].

В нинішніх обставинах, крім НАТО, «питаннями публічної дипломатії займається низка національних і міжнародних органів: посольства країн НАТО і РСАП, національні парламенти та Північноатлантична асамблея, національні Атлантичні ради, комітети або Атлантичні асоціації, інститути та фонди, Відділи інформування громадськості у штабах ОВС НАТО, освітні та навчальні установи Альянсу і національного підпорядкування, а також Асоціація атлантичного договору, міжспівкова Конфедерація офіцерів запасу» [17]. Публічна дипломатія НАТО призначена для підтримки позитивного авторитету організації, презентації ролі й досягнення військово-політичного блоку в операціях та місіях, які реалізуються, акцентування на новій ідентичності Альянсу, а також роз'яснення стратегії його становлення. Наразі керівництво НАТО намагається активно використовувати процедури публічної дипломатії в різних галузях.

Від періоду свого започаткування число нових країн-членів альянсу зросло з первинних 12 до 31 держави. Країною-членом, що останньою долучилася до НАТО, є Фінляндія, це сталося 4 квітня 2023 р. Нині НАТО «визнає Боснію і Герцеговину, яка отримала План дій щодо членства в НАТО в грудні 2018, Грузію та Україну як кандидатів на членство в альянсі» [16]. Також «19 інших держав беруть участь у програмі НАТО – Партнерство заради миру, ще 15 країн беруть участь в інституціоналізованих програмах діалогу. Сукупні військові витрати всіх членів НАТО у 2020 році становили понад 57% загальносвітового обсягу» [18]. Члени організації погодились, що їхньою метою є «досягнення або підтримка цільових витрат на оборону щонайменше 2% від їхнього ВВП до 2024 року» [19].

Відносини України зі стратегічними партнерами й сусідами формуються впродовж тривалого періоду, вони, безумовно, мають вплив на історичні періоди становлення нашої держави та утворення її зовнішньої політики. Слід зазначити, що історичні етапи співробітництва, Україна-НАТО, беруть початок від найпростіших видів до посиленої євроатлантичної інтеграції. Це відповідні напрямки, що консолідують держави Західної Європи та до котрих добровільно приєдналася наша країна після того, як здобула незалежність. Після здобуття незалежності Україна поєднує власну політику у взаєминах із Організацією Північноатлантичного договору. 6 етапів розвитку відносин між Україною та НАТО були виявлені.

Перший етап (1991–1997 рр.) був присвячений початку конструктивного діалогу та дипломатичної розвідки щодо поглядів відродженої держави. Зазначений етап зводився до розбудови нормативно-правових, а також інституційних осередків їй, крім того, окреслення теоретико-концептуального базису державної політики загалом, відзначався, крім того, й тим, що в українській владі і суспільства на деякий час зростало прагнення дистанціюватися від Москви. Також існувала недостатня кількість інформаційної пропаганди стосовно прийняття присяги на вірність народу України, стосовно положення Законів України з воєнних питань і розбудови Збройних сил теж не існувало роз'яснювальної політики серед громадян, не кажучи про Організацію Північноатлантичного договору, що вимагала роз'яснювальних заходів. Посольством Сполучених Штатів Америки було засвідчено свою повагу до сформованого Міністерства оборони України, головне завдання котрого в мирний період – втілення державної політики з питань оборони й військового будівництва, хоч головна Концепція знаходилася ще на етапі напрацювання.

В Україні була мета налагодити міцні відносини між вищим воєнним і політичним керівництвом Альянсу, обговорювалися питання, що були в інтересах як НАТО, так і України. Будь-яка комунікація України з НАТО спричиняла в російського керівництва підозри. 1994 року між НАТО та Російською Федерацією виникла замаскована напруженість з обох сторін, а в січні на Брюссельському саміті НАТО було опубліковано нову стратегічну лінію Альянсу, котрий тоді здійснював функцію оборонної інтеграції, поки Євросоюз об'єднував Європу в політичному та економічному аспектах. В НАТО було оголошено про своє подальше розширення на Схід, через це виявилось реальним членство посткомуністичних та пострадянських держав у трансатлантичному союзі і в економічному, і в оборонному планах.

Другий етап (1998–2000 рр.) полягав у проведенні консультацій, семінарів, робочих груп та інших спільних програм з питань безпеки, економіки та військових навчань. Здійснення візитів і реалізація консультацій стосовно програмних завдань зовнішньої політики України тут теж мали своє значення, а на початковій стадії вони зумовили підписання «Хартії про особливе партнерство між Україною та НАТО» 1997 року, однак власне Хартію не визначили абсолютною стратегією, або спеціальним міжнародним документом, який належить до принципу регіональності,

вона була швидше методикою роботи організації з колишніми соціалістичними країнами. А в той же час сам Альянс зазнавав перетворень на фоні посилення югославського конфлікту, НАТО зазнав міжнародного тиску «спробувати себе у діях». Це зумовило формування Альянсом оновленої Стратегічної концепції, де увагу загострювали на тероризмі, а для України – на наступній участі в масштабних миротворчих операціях з її значним внеском для врегулювання конфліктів міжнародного рівня, а також остаточне ухвалення концепції Північноатлантичного альянсу про боротьбу з тероризмом. Однак найближчу перспективу для України на зазначеному етапі можливо визначити як кризу в геополітичному напрямі. Ухвалення РФ нової Концепції національної безпеки і Воєнної доктрини, розширення НАТО на Схід без України та, крім того, Чеченські війни та Балканська криза безсумнівно стосувалися й України, було сформовано російсько-білоруський союз.

Протягом 1998–2000 років відбувався розвиток співпраці нашої країни з Альянсом переважно шляхом консультацій, семінарів, через робочі групи й інші спільні програми, які стосуються питань безпеки, економіки й військових навчань, особливо значущим стало управління повітряним рухом та контроль за повітряним простором. Спільні робочі групи Україна-НАТО й надалі регулярно проводили засідання стосовно питань воєнної реформи, озброєнь, політичного та військового питань управління й наступним напрацюванням процедури консультативних комісій. «Було віднайдено проміжну формулу відносин з НАТО, яка перевищує рівень відносин в рамках «20-ки», оскільки передбачає внутрішні трансформації відповідно до вимог членства в НАТО» [8]. Україна адаптувалася до нових вимог членства в Альянсі, а Альянс перетворився згідно з новими умовами сьогодення. В Україні 1998 року на втілення положень Хартії про особливе партнерство заснували Офіс зв'язку НАТО, до функцій котрого належить налагодження зв'язку з усіма міністерствами й іншими центральними органами виконавчої влади. 2000 року Комісія НАТО-Україна, до обов'язків котрої належить оцінювання реалізації Хартії й рекомендації до наступного покращення розвитку співробітництва, перший раз організувала в Києві засідання.

Третій етап (2001–2004 рр.) характеризувався змінами в інтенсивності політичних контактів та динаміці партнерства між Україною та Альянсом, але Україна продовжувала намагатися досягти повного членства в НАТО. Співпраця України

з НАТО розширилася через підписання договору після Хартії 1997 року, їхньою метою стало посилити пронатовський вектор України, покращити зв'язки виконавчої влади з певними структурами Північноатлантичного альянсу, а також вивести нашу країну на наступний етап співробітництва. В результаті цього етапу «в найближчі роки було створено Міжвідомчу комісію з питань підготовки України до вступу в НАТО – це консультативно-дорадчий орган при Президентові України, який доповідає безпосередньо Президентові та інформує Урядовий комітет з питань європейської та євроатлантичної інтеграції про результати своєї роботи, сприяє моніторингу ефективності співробітництва центральних органів виконавчої влади, державних органів з НАТО у відповідних сферах, вона працює у формі засідання по мірі потреби» [9]. Було затверджено «Державну програму співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору» на 2001–2004 роки, підтвержену указом президента Леоніда Кучми 27 січня 2001 року, й «План дій Україна-НАТО» для ймовірного вступу України в Альянс. Україна зрозуміла власні стратегічні упущення в напрямку до євроатлантичної інтеграції, через це в травні 2002 року Радою національної безпеки й оборони було проголошено намір вступити до НАТО.

В цей час Радою національної безпеки й оборони було проголошено прагнення вступити до НАТО. Ця стадія розвитку в інтересах вступу України до НАТО суспільна й державна, тому що від цього залежить не тільки інтеграція до Європейського Союзу, а й готовність народу виявити власну демократичну волю стосовно членства в союзі колективної безпеки, це – одна із найбільш суперечливих стадій утворення співпраці нашої країни з Альянсом. 23 травня 2002 року відбулася значуща подія в геополітичному контексті за підтримки самої України, зокрема під час засідання РНБО України «було ухвалено рішення розпочати процес щільнішої інтеграції України з НАТО». Перша зарубіжна апробація сталася, проте поки без відома РНБОУ, вже 30 травня того ж року під час засідання Ради глав урядів і міністрів закордонних справ СНД в Москві, в ході якого А. Зленко під час свого вступного виступу наголосив, що «Україна починає процес, кінцевою метою якого є вступ до НАТО» [7]. По суті він цим у той час і збентежив російську сторону та всіх присутніх. А вже 8 липня Президентом України було підписано Указ впровадити рішення РНБОУ від 23 травня «Про Стратегію України

щодо Організації Північноатлантичного договору (НАТО)» [12], в якому було визначено політико-правові принципи й кінцеву мету, зокрема євроатлантичну інтеграцію.

Четвертий етап (2004–2009 рр.) ознаменував постреволюційні відносини України з НАТО після Помаранчевої революції, які не набували очевидної послідовності. Під час саміту в Стамбулі 2004 року в Україні був найбільший шанс одержати «План дій щодо членства в НАТО», проте партнери слідували за українськими виборами й затягували, доказуючи доречність проведення демократичних виборів у нашій країні. В ході цього періоду сам Північноатлантичний альянс активно не займався пошуком нових членів, проте ввів політику «відкритих дверей». Загалом поняття безпеки в світовому просторі змінює свій зміст, тому що світ між 1991–2005 роками різко зазнав змін, взаємозалежність сильних країн та держав, що є слабшими, «третього світу» й «країн, які розвиваються» значно збільшилася. Наразі безпека окреслюється не тільки власне стратегічним потенціалом та військовою могутністю, а демократичністю суспільств, тому що з'ясувалося, що терористичні акти навіть у Сполучених Штатах Америки можливо вчиняти, маючи обмежені ресурси, абсолютно не володіючи тим потенціалом, що є в цілої держави. А Західний світ розпочав війну з «терором», а не з якоюсь певною державою. В цьому разі знову відіграє роль Організація Об'єднаних Націй, а НАТО на нетривалий період відходить на другий план, політизуючи свою систему збереження миру в світі. Проте проблема ООН зводилася до того, що її потрібно реформувати, тому що організація більше не була відповідною тим викликам, котрі виникли перед західною цивілізацією.

Стосовно Росії, то вона суттєво впливала на нашу країну та складалося враження, що названий вплив зумовить формування Єдиного економічного простору, «погашення старих боргів за енергоносії та можливого створення газотранспортного консорціуму» [1]. Проте на виборах перемогу здобув Ющенко та підписання 20 квітня 2004 року парламентами України, Російської Федерації, Білорусі та Казахстану ЄСП піддавалося сумніву. Натомість Захід докладав зусиль для того, щоб доказати Путіну, що Російська Федерація повинна дати згоду на вступ України в НАТО. 19 грудня 2008 року українська й американська сторони у м. Вашингтон підписали Хартію Україна-США, де мовилося про обов'язковий вступ України в НАТО: «Співпрацюючи в рамках Комісії Україна-

НАТО, ми маємо на меті досягнення згоди стосовно структурованого плану щодо збільшення взаємосумісності та координації можливостей між Україною та НАТО, включаючи поглиблену підготовку та оснащення для Українських збройних сил» [13].

П'ятий етап (2010–2019 рр.) був періодом послаблення україно-нагівських відносин за президентства В. Януковича, та пожвавлення після російської агресії проти України. Після обрання П. Порошенка новим президентом, український народ почав реорганізовувати Збройні сили. Це період, під час якого динамічні умови ХХІ ст. протиставили нові виклики для НАТО й України, світ, в котрому умовні, проте неоголошені війни, які дестабілізують цілі регіони, а також небезпека знищення державної влади посилюються й зачепили нашу державу більше, аніж це було протягом усієї її незалежності. Північноатлантичний альянс теж покращує свою політику, віднині вона спрямована «від безпеки країн, до безпеки людей, до безпеки особистості». А 2019 року курс на НАТО визначено в Конституції України.

Держави-члени Північноатлантичного альянсу з самого початку надають підтримку Україні після того, як Росія анексувала Крим й надалі здійснює окупацію частини Донбасу з 2014 року. Зважаючи на те, що Російська Федерація визначила собі мету дестабілізувати ситуацію в східній частині України зі здійсненням військового втручання та наданням підтримки російським бойовикам для подальшої ескалації, Північноатлантичний альянс збільшив свою допомогу Україні з метою розвитку безпекового й оборонного потенціалу нашої держави. В НАТО окреслена чітка позиція і її систематично дотримуються, через це 2014 року під час Уельського саміту ухвалили «безпрецедентні рішення про надання допомоги Україні, ці рішення продовжувались протягом наступних самітів у Варшаві 2016 р., підтверджені на Брюссельському саміті 2018 р. тощо» [5].

В 2014 році під час Уельського саміту держави-члени Альянсу створили 5 Цільових фондів з метою допомоги Україні у п'яти галузях, а саме – командування, контроль, зв'язок та комп'ютерні комунікації, логістика й стандартизація, кіберзахист, а 2015 року в галузі знешкодження саморобних вибухових пристроїв, а також боєприпасів. Названі проекти фінансують на державному рівні, сформовані в межах програми НАТО «Партнерство заради миру», вони сприяють розвитку воєнних і оборонних можливостей. Крім того, Альянс займається вирішенням власного питання, що

тягнеться протягом багатьох років, відіграло важливу роль «припинити зменшувати фінансування організації та починати більше виділяти коштів на оборону, уряди країн-членів Альянсу зобов'язувалися покращити обороноздатність індивідуально для своїх країн» [3].

Відбувається реалізація положень «Дорожньої карти Україна-НАТО з оборонно-технічного співробітництва» [6], через це українські оборонні підприємства задіяні в декількох напрямках певних груп озброєнь, зокрема в групі озброєнь сухопутних військ НАТО (NAAG); повітряних сил; військово-морських сил; управління життєвим циклом озброєнь.

Верховною Радою України у червні 2017 року було внесено зміни до ряду законів стосовно «відновлення цілеспрямованого прагматичного курсу України на набуття членства в НАТО як стратегічного і зовнішнього пріоритету держави» [14]. З того часу держава повернулася до Заходу з власними ґрунтовними вимогами на рівні законодавств, а саме вступом України до Північноатлантичного альянсу як головного з пріоритетів зовнішньої політики. 2017 року було внесено потрібні зміни до законів України «Про основи національної безпеки України» [11] та «Про основи внутрішньої та зовнішньої політики» [10]. В 2017 році на честь відзначення 20 річниці підписання Хартії про особливе партнерство між Україною та НАТО Київ відвідала делегація Північноатлантичної Ради – верховного органу управління Організації Північноатлантичного альянсу, котрий переважно виконує подібні візити до столиць держав-членів Альянсу.

Шостий етап (2019–2021 рр.) – передбачав відчинення декількох дверей для розвитку політики української нації, при цьому варто пам'ятати, що досвід інших держав та її власний досвід свідчать про те, що однастайність нації та громадянського суспільства має бути збережена, навіть якщо є альтернативні варіанти розвитку подій. 2019 року до України здійснила візит Північноатлантична рада НАТО, яка вважається найбільш важливим органом ухвалення рішень організації, й українська газета подала цю подію як символічну на тлі дискусій у самій країні, тому що форма співпраці України з НАТО змінилася. Представники організації акцентували, що в нашої держави немає потреби подавати якісь додаткові заяви, а ті, які подано на одержання ПДЧ, до цього часу є чинними.

Окремо слід наголосити на важливій заяві українських вчених, що «Україна є не тільки

споживачем, а й контрибутором європейської та глобальної безпеки» [2]. Загалом це збігається з місцем України в Європі на геополітичній карті, тому що абсолютно зрозумілим є те, що Західний світ має зв'язки з РФ – ядерною країною, що має непередбачуване керівництво, – через це Альянс мусить дотримуватися доволі обережної позиції, усвідомлюючи, з ким підтримує контакт. За технічними особливостями своїх Збройних сил Україна весь час відставала та не мала належної підготовки до термінового вступу до Альянсу, через це українські експерти переконували зосереджувати увагу щодо набуття Україною статусу головного союзника США поза межами НАТО.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, Україна, як держава, що бореться з російською агресією, гарантує свій вибір за дорогу ціну. Однак співпраця з Північноатлантичним альянсом має свої особливості, оскільки це дві сторони, які важко примирити між собою. Трансатлантичний союз є архітектором та головним геополітичним театром НАТО, який

допомагає країнам-членам відстоювати західні цінності та дотримуватися Статуту. Україна отримала значну технічну допомогу від країн-членів НАТО у своїй боротьбі з РФ. Міжнародна допомога та підтримка цивілізованих держав світу – це досягнення, якого Україна домагалася десятиліттями. Однак, навіть перемога над Росією у війні може бути лише перехідною ланкою до реального вступу України до НАТО. Поразка у війні може посилити реваншистські настрої в Росії в майбутньому. Тому, для захисту демократії в цілому та безпеки України в майбутньому, необхідно продовжувати розбудову власної армії та системи колективної безпеки в Європі. Партнерство України та НАТО є об'єктивно необхідним та має історичну перспективу. Сьогодні це трансформувалось у багатоаспектну програму практичної взаємодії, що сприяє реформуванню Збройних сил України за стандартами НАТО, демократичному розвитку держави та знаменує новий історичний етап в світлі новітнього світового устрою, що є перспективою подальших досліджень.

Список літератури:

1. Віднянський С., Горенко О., Мартинов А. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (2004-2007). К.: Інститут історії України НАН України, 2014. 394 с.
2. Горбулін В. Становище України у 2017 році: аналіз проблем і варіанти рішень. Харків: Фоліо, 2018. 927 с.
3. Декларація Уельського саміту. URL: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/official_texts_112964.htm?selectedLocale=uk
4. Довідник НАТО. 1110 Brussels, Belgium : NATO Public Diplomacy Division, 2006. 386 с.
5. Допомога НАТО Україні: стислий огляд. Київ: Фонд «Ініціатива з дослідження східноєвропейської безпеки». 2018.
6. Дорожня карта Україна – НАТО з оборонно-технічного співробітництва. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/pidpisano-opovlenu-redakciyu-dorozhnoyi-karti-ukrayina-nato-z-oboronno-tehnichnogo-spivrobotnictva>
7. Зленко А. Дипломатія і політика. Україна в процесі динамічних геополітичних змін. Харків: Фоліо, 2021. 591 с.
8. Макар Ю., Гдичинський Б., Макар В., Попик С., Ротар Н. Україна в міжнародних організаціях. Чернівці: Прут, 2008. 880 с.
9. Міжвідомча комісія з питань підготовки України до вступу в НАТО. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/429/2006#Text>
10. Про основи внутрішньої та зовнішньої політики: Закон України від 01.07.2010 № 2411-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>
11. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19.06.2003 № 964-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15#Text>
12. Рекомендації парламентських слухань про взаємовідносини та співробітництво України з НАТО. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/233-IV#Text>
13. Хартія Україна – США про стратегічне партнерство. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_140#Text
14. Щодо зовнішньополітичного курсу України. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61822
15. Babst, S. Public Diplomacy – the Art of engaging and influencing. World Security Network. Retrieved from <http://www.worldsecuritynetwork.com/NATO/Atlantic-Community/NATOs-New-Public-Diplomacy-The-Art-of-Engaging-g-and-Influencing>

16. Enlargement. North atlantic treaty organizaion. URL: https://web.archive.org/web/20180311021319/https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_49212.htm
17. Pagovski, Z.Z. Public Diplomacy of Multilateral Organizations: The Cases of NATO EU, and ASEAN. Los Angeles: Figueroa Press, 2015.
18. The SIPRI Military Expenditure Database, 2021. URL: www.sipri.org
19. The Wales Declaration on the Transatlantic Bond. North atlantic treaty organizaion. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_112985.htm

Shchurin V.V. HISTORY OF THE ESTABLISHMENT AND DEVELOPMENT OF RELATIONS BETWEEN UKRAINE AND NATO

The article found that today, the study of diplomatic aspects of cooperation between Ukraine and NATO is extremely relevant. NATO is the most powerful system of collective security in the world, while Ukraine has always sought to join the development and strengthening of European security. However, Russian aggression forces Ukraine to reconsider its attitude to the issue of its own security and to take appropriate measures to ensure it through integration with large-scale global international organizations. 6 stages of development of relations between Ukraine and NATO were identified. The first stage (1991–1997) was devoted to the beginning of a constructive dialogue and diplomatic intelligence regarding the views of the revived state. The second phase (1998–2000) consisted of holding consultations, seminars, working groups and other joint programs on security, economic and military exercises. The third stage (2001–2004) was characterized by changes in the intensity of political contacts and the dynamics of partnership between Ukraine and the Alliance, but Ukraine continued to try to achieve full membership in NATO. The fourth stage (2004–2009) marked Ukraine’s post-revolutionary relations with NATO after the Orange Revolution, which did not acquire an obvious sequence. The fifth stage (2010–2019) was a period of weakening of Ukrainian-NATO relations during the presidency of V. Yanukovich, and revival after the Russian aggression against Ukraine. Finally, the sixth stage (2019–2021) provided for the opening of several doors for the development of the policy of the Ukrainian nation, while it is worth remembering that the experience of other states and its own experience show that the unanimity of the nation and civil society must be preserved, even if there are alternative options for the development of events. It was concluded that today international aid and support of the civilized states of the world is an achievement that Ukraine has been striving for for decades. However, even victory over Russia in the war can only be a transitional link to Ukraine’s real accession to NATO. Defeat in the war may strengthen revanchist sentiments in Russia in the future. Therefore, in order to protect democracy as a whole and the security of Ukraine in the future, it is necessary to continue the development of its own army and the system of collective security in Europe.

Key words: public administration, internal management, NATO, Ukraine, international organizations.